

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/31/2022
Identifikačné číslo spisu: 6118323033
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Sedlačková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6118323033.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobcu: STAVIVÁ-Garaj, s.r.o., so sídlom Zvolenská cesta 31, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 31 592 872, zast. JUDr. Jozef Polák, advokátom, so sídlom Aleja Slobody 1890/50, 026 01 Dolný Kubín, proti žalovanému: LLARIK, s.r.o., so sídlom Pažitná 1017/37, 926 01 Sereď, IČO: 36 243 701, zast. HALADA advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Kapitulská 21, 917 01 Trnava, IČO: 36 669 661, o zaplatenie 99 434,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8Cb/12/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/26/2020-625 zo 7. decembra 2021, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovanému p r i z n á v a voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 31Cob/26/2020-625 zo 7. decembra 2021 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Galanta (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) č. k. 8Cb/12/2019-510 z 5. decembra 2019, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na ich náhradu v plnom rozsahu.

2. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že nosná časť argumentácie žalobcu bola založená na tom, že informačný systém (počítačový program) EIB nefungoval, teda nenaplnili sa očakávania žalobcu. Preto mal za to, že bol žalovaným, ktorý ho ubezpečoval o tom, že počítačový program EIB bude spĺňať očakávané vylepšenia oproti predchádzajúcemu počítačovému programu (IS Karat), uvedený do omylu. Žalobca síce tvrdil, že licenčná zmluva a zmluva o technickej podpore sú neplatné aj podľa § 39 (t. j. absolútne) zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), avšak žiadne skutkové tvrdenia k tomu neponúkol. V rozpore s tým sa dovoľával relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) z dôvodu, že bol žalovaným pri uzatváraní zmlúv uvedený do

omylu (§ 49a Občianskeho zákonníka). Predmetom jeho prieskumu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobu zamietol dôvodiac, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nebol daný, pretože žalobca nepreukázal relatívnu neplatnosť zmlúv uzatvorených so žalovaným a súčasne súd nezistil žiadne dôvody neplatnosti predmetných zmlúv a ani výkon práv žalovaného v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplýva, že v konaní nevyšli najavo žiadne také skutočnosti, na základe ktorých by zmluvy mohli byť neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Konkrétne skutočnosti týkajúce sa neplatnosti predmetných zmlúv žalobca ani netvrdil. Ak sa potom súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne nezaoberal otázkou neplatnosti zmlúv podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nemožno len z tohto dôvodu považovať rozsudok za arbitrárny. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok neplatnosť zmlúv podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Ak konkrétny dôvod absolútnej neplatnosti v konaní nie je tvrdý a ani v konaní nevyšlo najavo, nie je dôvod, aby súd po takejto okolnosti z vlastnej iniciatívy pátral a nahrádzal tak v sporovom konaní zákonom predpokladanú aktivitu strán sporu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. I MCdo/12/2010). Vo vzťahu k relatívnej neplatnosti zmlúv odvolací súd uviedol, že konajúca osoba sa v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka môže účinne dovolať podstatného omylu vyvolaného osobou, ktorej bol právny úkon určený, len ak ide o tzv. ospravedliteľný omyl. V posudzovanom prípade mal odvolací súd za preukázané, že prípadný omyl žalobcu nemožno považovať za ospravedliteľný, súčasne žalobca v konaní nepreukázal, že by žalovaný u neho takýto omyl úmyselne vyvolal tým, že by pred žalobcom zatajoval nejaké skutočnosti, naopak z vykonaného dokazovania vyplynulo, že počítačový program si mohol žalobca vopred prezrieť, zistiť si na žalovaného referencie, počas platnosti zmlúv mal žalobca možnosť počítačový program bez obmedzení používať a spolupracovať so žalovaným na úpravách počítačového programu. Z licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zároveň vyplýva, že na základe licenčnej zmluvy žalobca nadobudol počítačový program, ktorého následná analýza a úprava sa spravovala osobitnou zmluvou - zmluvou o technickej podpore. Z tohto dôvodu potom žalobca musel mať vedomosť o tom, že dodaný počítačový program (ktorý nebol vyvinutý špeciálne pre žalobcu) sa bude následne upravovať podľa požiadaviek žalobcu po dodaní počítačového programu v zmysle zmluvy o technickej podpore. Žalobca v celom priebehu konania poukazoval na vadnosť plnenia z uzatvorených zmlúv. Vychádzajúc teda z tvrdení žalobcu o nefunkčnosti počítačového programu (teda z tvrdení o vadnom plnení) ako plnenia z licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore, odvolací súd zdôraznil, že uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením nárokov z vadného plnenia, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Pokiaľ sa teda žalobca domáha plnenia titulom omylu pri uzatváraní právneho úkonu, nemôže skutkovo dôvodiť vadami poskytnutého plnenia. Ak bolo plnenie vadné, mal uplatniť postup titulom zodpovednosti žalovaného za vadné plnenie. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, ako aj s jeho právnym posúdením a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) potvrdil.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil vadou podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ako aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

4. Podľa názoru žalobcu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi realizáciu procesných práv a došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie a odvolací súd nevykonali ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy (§ 39, § 49a a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka) na zistený stav vecí, kedy uzatvorili, že žalobca nebol pri uzatváraní licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zo strany žalovaného uvedený do omylu a že tento omyl nie je vo vzťahu k žalobcovi ospravedliteľný. Podľa názoru žalobcu súd prvej inštancie a odvolací súd aplikáciou a výkladom týchto ustanovení obmedzili základné práva žalobcu. Žalobca tiež namietal, že súd prvej inštancie ani odvolací súd navrhnuté a predložené listinné dôkazy nevykonali. Podľa názoru žalobcu mal súd prvej inštancie a odvolací súd skúmať listinné dôkazy v rovine preukázania skutkového tvrdenia žalobcu o nevyváženosti zmluvných dojednaní, a preto konštatovanie súdov o neunesení dôkazného

bremena a povinnosti tvrdenia v tomto smere nemôžu obstať. Súd prvej inštancie a odvolací súd dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pretože aj keď vykonali dokazovanie listinou - očakávaným vylepšením informačného systému, oproti programovému modulu IS KARAT, z uvedenej listiny pri právnom posúdení veci nevychádzali. Konajúce súdy nevyhoveli návrhu na doplnenie dokazovania rozhodujúceho pre zistenie skutkového stavu. Konajúce súdy vyhodnotili vykonané dokazovanie jednostranne v prospech žalovaného v otázke nepreukázania konania žalovaného v rozpore so zákonom a zásadami poctivého obchodného styku a v otázke nepreukázania nevyváženosti zmluvných obchodných podmienok. Odvolací súd nezodpovedal podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a neuviedol žiadne právne posúdenie k odvolacím námietkam. Žalobca uplatnil ďalší dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci, ku ktorému uviedol, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení otázok, keďže odvolací súd založil svoje rozhodnutie na záveroch podľa, ktorých:

a/ nebolo povinnosťou všeobecných súdov skúmať dôvod absolútnej neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zo dňa 9. októbra 2017 z dôvodu podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, pretože žalobca netvrdil konkrétny dôvod takejto neplatnosti;

b/

omyl žalobcu nemožno považovať za ospravedliteľný, pretože žalobca je podnikateľským subjektom, ktorý musí znášať podnikateľské riziko ako súčasť podnikania;

c/ žalobca mal a mohol využiť možnosť počítačový program vyskúšať, prezrieť ho u iného klienta žalovaného a tak zistiť, či by jednak počítačový program vyhovoval jeho požiadavkám, a to i napriek tvrdeniam žalobcu, že žiadna firma by nikdy neudelila inej firme prístup k jej účtovným dokladom a databázam;

d/ žalobca musel mať vedomosť o tom, že dodaný počítačový program (ktorý nebol vyvinutý špeciálne pre žalobcu) sa bude následne upravovať podľa požiadaviek žalobcu po dodaní počítačového programu v zmysle zmluvy o technickej podpore.

5. Ad a/ Takýto záver je v priamom rozpore s právnou vetou rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/20/2007 z 29. januára 2008 a sp. zn. 2Obo/9/2011 z 21. apríla 2011, podľa ktorých v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom, alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom. Absolútne neplatný právny úkon, je právny úkon, ktorý nie je dovolený. O takúto nedovolenosť a teda absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide vtedy, ak svojím obsahom, alebo účelom odporuje zákonu, alebo zákon obchádza a pre absolútnu neplatnosť právnych úkonov podľa platnej právnej úpravy je pritom charakteristické, že nastáva priamo zo zákona (ex lege), pôsobí od počiatku (ex tunc) a súd na ňu prihliada z úradnej povinnosti (ex off). Žalobca ďalej poukázal na právnú vetu rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/208/2010 z 30. júla 2012, v zmysle ktorého v konaní o určenie neplatnosti zmluvy súd preskúmava zmluvu zo všeobecných hľadísk, na ktoré Občiansky zákonník viaže všeobecnú platnosť právnych úkonov a rozhodnutia sp. zn. 7MCdo/12/2011 z 20. júna 2012, ktoré sa venovalo danosti vôle právneho úkonu. Odvolací súd a súd prvej inštancie absolútnu neplatnosť predmetných zmlúv vôbec neposudzoval s tvrdením, že nemal takúto povinnosť (bod 35. a 37. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Podľa názoru žalobcu mal odvolací súd túto otázku správne zodpovedať tak, že licenčná zmluva a zmluva o technickej podpore sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi. V ďalšom texte dovolania zopakoval skutkový stav. Následne uviedol, že konanie žalovaného pred vstupom do zmluvného vzťahu so žalobcom, ale aj jeho následné konanie (podmieňovanie prístupu k jeho účtovným dokladom spracovaným v rámci dodaného počítačového systému úplnou úhradou faktúr, ktoré boli vystavené v rozpore so zmluvou aj so zákonom, resp. podmieňovanie zaoberania sa dôvodmi reklamácie až po úplnom zaplatení takto vystavených faktúr pod hrozbou odpojenia od prístupu k systému), je v rozpore s dobrými mravmi, ako aj so zásadami poctivého obchodného styku a zakladá dôvod absolútnej neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a v tejto súvislosti uviedol uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 55/2011 z 24. februára 2011.

Ad b/ c/ a d/ Takýto záver je s prihliadnutím na obsah licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore

ale najmä listinného dôkazu označeného ako očakávané vylepšenia informačného systému, oproti programovému modulu IS KARAT, v priamom rozpore s právnou úpravou ustanovenia § 49a a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca dôvodil, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by ako podnikateľský subjekt nemohol byť uvedený do omylu a že takýto omyl sa vzhľadom na dikciu ustanovenia § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka nemôže považovať za ospravedlniteľný. Takýto záver odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie je podľa názoru žalobcu arbitrárny. Následne uviedol, že vo vzťahu k predmetu plnenia podľa licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore bol v postavení spotrebiteľa. Odvolací súd mal právnú otázku zodpovedať tak, že žalobca bol zo strany žalovaného uvedený do omylu a tento omyl bol ospravedlniteľný. Ďalej v rámci dovolacej argumentácie poukázal na skutkový stav, citoval ustanovenia dotknutých zmlúv aj vykonané dokazovanie a vyjadril svoj nesúhlas s právnymi závermi odvolacieho súdu týkajúcimi sa posúdenia charakteru omylu pri uzatváraní uvedených zmlúv. Podľa presvedčenia žalobcu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (a súdu prvej inštancie) vo svojich dôsledkoch prekvapivým a arbitrárnym rozhodnutím a z toho dôvodu aj v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Napadnutý rozsudok je podľa tvrdenia žalobcu v rozpore s právnou vetou uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/42/2021 zo dňa 17. októbra 2011, v zmysle ktorej predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní.

6. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že keďže žalobca dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. neodôvodnil prípustnými dovolacími dôvodmi a dovolacie dôvody nie sú vymedzené tak ako to vyžaduje ustanovenie § 431 a § 432 C. s. p., žalovaný je toho názoru, že dovolanie žalobcu je neprípustné. Uviedol, že žalobca v dovolaní vyjadruje nespokojnosť s výsledkom konania súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a žiada dovolací súd, aby zisťoval skutkový stav a výsledok zistenia posúdil tak, ako si želá žalobca, čo je však v dovolacom konaní neprípustné. Vzhľadom na uvedené, žalovaný žiadal, aby dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu v zmysle § 447 písm. f/ C. s. p., prípadne aby dovolanie zamietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p. a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Súvisí to s tým, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým zákonným obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

9. Z ustanovenia § 419 C. s. p. vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné predpoklady, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (III. ÚS 474/2017 a I. ÚS 438/2017).

10. O tom, či je daná prípustnosť dovolania, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1

C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ vysvetlil, konkretizoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje ním uvedené zákonné ustanovenia. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom, neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/235/2016 z 13. júla 2017).

11. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (napr. I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 252/04).

K namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

12. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že nevykonaním navrhnutých dôkazných prostriedkov boli porušené jeho procesné práva do takej miery, že bolo porušené právo na spravodlivý proces, dovolací súd uvádza, že nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (napr. R 125/1999, IV. ÚS 196/2014 a viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 1Cdo/40/2019).

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že súdy nižších inštancií neboli povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrilo výlučne súdu, a nie stranám sporu (§ 185 ods. 1 C. s. p.).

14. K názoru žalobcu o tom, že výkon práv žalovaného zo zmlúv bol v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku z dôvodu nevyváženosti zmluvných podmienok, odvolací súd v bode 46. odôvodnenia uviedol, že „záver súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena nemožno považovať za arbitrárny a doplnil, že žalobca neposkytol súdu žiadne skutkové tvrdenia, z akých dôvodov by ustanovenia článkov licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore, na ktoré žalobca poukázal mali byť nevyvážené, teda žalobca si v tejto časti nesplnil povinnosť tvrdenia (čl. 8, § 150 C. s. p.) a súd nemôže dopĺňať skutkové tvrdenia za žalobcu, inak by tým porušil princíp rovnosti sporových strán (čl. 6 C. s. p.).“ Preto dovolací súd uvádza, že vznesená dovolania námietka o unesení dôkazného bremena a povinnosti tvrdenia vo vzťahu k nevyváženosti zmluvných dojednaní je nedôvodná.

15. K námietke dovolateľa, že konajúce súdy nevykonali riadne dokazovanie a nezistili skutkový stav, dovolací súd konštatuje, že ani prípadné nedostatky pri zisťovaní skutkového stavu alebo nesprávne prijaté skutkové závery zo strany konajúcich súdov, nie je možné podrobiť dovolaciemu prieskumu (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999). V tejto súvislosti opätovne pripomína (rovnako aj 3Obdo/40/2017, 3Obdo/52/2017, 3Obdo/17/2018 a 3Obdo/18/2018), že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok neslúži na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - vid' ustanovenie § 442 C. s. p. („dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

16. Pokiaľ ide o námietku nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu konštatuje, že predmetná námietka nezakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. automaticky v každom jednom prípade, keď sa neúspešná strana nestotožní s rozhodnutím odvolacieho súdu (prípadne aj súdu prvej inštancie). Naopak k

posudzovaniu prípustnosti dovolania pri uplatnení námietky nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu treba pristupovať individuálne s prihliadnutím na konkrétnu rozhodovanú vec. Namiesto je tak reštriktívny prístup a rovnako tak platí, že nie je možné posudzovať odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu izolovane, ale v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, keďže obidve rozhodnutia tvoria jeden celok. Uvedené platí osobitne v prípadoch, ak odvolací súd pri potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie postupuje podľa ustanovenia § 387 ods. 2 C. s. p.

17. Prípustnosť dovolania na základe tvrdenej nepreskúmateľnosti rozhodnutia môže byť daná v prípadoch, ak odvolací súd nedostatočným odôvodnením svojho rozhodnutia znemožní strane v dovolaní uplatniť dovolací dôvod podľa ustanovenia § 432 C. s. p., t. j. namietať nesprávne právne posúdenie veci (rovnako aj sp. zn. 3Obdo/42/2019); ak odvolací súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je ústavne nesúladný, svojvoľný a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia (viď aj 3Obdo/72/2016 a 3Obdo/10/2017), alebo ak sa odvolací súd nevysporiada so skutočnosťou, ktorá je kľúčová pre rozhodovaný spor a má podstatný vplyv na výsledok konania (viď aj 3Obdo/93/2019).

18. V rozhodovanom spore podľa názoru dovolacieho súdu nešlo o žiadnu z výnimiek uvedených vyššie, ktorá by mohla založiť prípustnosť dovolania. Žalobca v dovolaní bližšie neuviedol v čom spočíva ním tvrdená nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, neuviedol, na ktoré otázky žalobcu nedal odvolací súd odpoveď. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvej inštancie s ním tvorí jednotu, pričom vo výsledku z odôvodnení oboch rozhodnutí súdov nižších inštancií sú dostatočne zrejmé dôvody zamietnutia žaloby - nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nebol daný. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca ním vyjadruje len svoj nesúhlas s neúspechom v spore. Už v uznesení sp. zn. 3Obdo/2/2019 zo dňa 11. apríla 2019, dovolací súd skonštatoval, že prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. nezakladá všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (prípadne aj súdu prvej inštancie), ktoré vyznelo v jeho neprospech.

19. Z podstaty ďalšej dovolacej argumentácie je zrejmé, že žalobca vytýkal odvolaciemu súdu nepredvídateľnosť jeho rozhodnutia. V súvislosti s uvedeným treba poukázať na ustanovenie § 382 C. s. p., v zmysle ktorého vtedy, keď má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Účelom tohto ustanovenia je predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Princíp predvídateľnosti súdneho rozhodnutia je súčasťou princípu právnej istoty. Predvídateľné je rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup súdu. O nepredvídateľné a prekvapivé rozhodnutie ide tiež vtedy, keď odvolací súd („nečakane“) založí svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie, pričom strana proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné. V danom prípade oba súdy nižších inštancií dospeli k rovnakým právnym záverom a odvolací súd, prebral súdom prvej inštancie zistený skutkový stav a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 1 C. s. p.). Argumenty, ktoré konajúce súdy uviedli vo svojich rozhodnutiach podporovali jeden a ten istý právny záver; preto nejde o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu ako sa mylne žalobca domnieva. Oba súdy nižších inštancií dospeli k rovnakému právnemu záveru, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nebol daný, pretože žalobca nepreukázal relatívnu neplatnosť zmlúv uzatvorených so žalovaným a súčasne súdy nezistili žiaden dôvod neplatnosti predmetných zmlúv.

20. Dovolateľ tiež namieta, že súdy nižších inštancií vyhodnotili vykonané dokazovanie jednostranne v prospech žalovaného a v rozpore s princípom rovného postavenia strán (čl. 6 ods. 1 C. s. p.) najmä v otázke nepreukázania konania žalovaného v rozpore so zákonom a zásadami poctivého obchodného styku a nepreukázania nevyváženosti zmluvných obchodných podmienok.

21. Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán civilného sporového konania. Rovnosť pred

zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukoľvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom-ktorom prípade prebiehalo civilné sporové konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (m. m. 3Cdo/289/2014, 3Cdo/321/2015, 3Cdo/888/2015, 3Cdo/156/2016).

22. Obsah súdneho spisu nedáva podklad pre záver, že súd prvej inštancie porušil zásadu rovnosti procesných strán. Súd prvej inštancie vytvoril obom procesným stranám rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam protistrany. Vzhľadom na námietky žalobcu smerujúce najmä k nevyváženému spôsobu dokazovania, dovolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v civilnom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, nie strán sporu. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá vadu zmätočnosti (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993). Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila.

23. Vzhľadom na uvedené (viď body 11. až 22. vyššie) dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené označenou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

K namietanému nesprávne právnemu posúdeniu veci § 421 C. s. p.

24. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/222/2009 z 26. februára 2010).

25. Dovolateľ je povinný pre naplnenie predpokladov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 dostatočne vymedziť tak, ako to predpokladá § 432 C. s. p., právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a viesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

26. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. dovolateľ dôvodil tým, že uviedol závery, na ktorých podľa jeho názoru odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Prvý takýto záver odvolacieho súdu dovolateľ vymedzil v znení, že „nebolo povinnosťou všeobecných súdov skúmať dôvod absolútnej neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zo dňa 9. októbra 2017 z dôvodu podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, pretože žalobca netvrdil konkrétny dôvod takejto neplatnosti“. V rámci dovolacej argumentácie uviedol, že „odvolací súd a súd prvej inštancie absolútnu neplatnosť predmetných zmlúv vôbec neposudzoval s tvrdením, že nemal takúto povinnosť“. Zároveň uviedol rozhodnutia najvyššieho súdu týkajúce sa absolútnej neplatnosti právnych úkonov a povinnosti súdov prihliadať na absolútnu neplatnosť právneho úkonu ex offio (4Obo/20/2007 a 2Obo/9/2011) a rozhodnutie zaoberajúce sa určením neplatnosti zmluvy (5Cdo/208/2010), ako aj rozhodnutie o danosti vôle právneho úkonu (7MCdo/12/2011). Podľa názoru žalobcu mal odvolací súd právnu otázku zodpovedať tak, že licenčná zmluva a zmluva o technickej podpore sú absolútne

neplatnými právnymi úkonmi v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Záverom tejto dovolacej argumentácie zopakoval skutkový stav.

27. Žalobca v dovolaní síce uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, avšak konkrétnu právnu otázku neuviedol. Žalobca v dovolaní namietal skutkový stav veci (že žalobca mal možnosť počítačový program vyskúšať, prezrieť si ho u iného klienta, že musel mať vedomosť o tom, že dodaný počítačový program sa bude následne upravovať podľa požiadaviek žalobcu). V konaní pred súdom prvej inštancie, ani pred odvolacím súdom však žalobca netvrdil konkrétne skutočnosti týkajúce sa neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore, na základe ktorých by sudy mohli pristúpiť k posudzovaniu otázky absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Tomuto zisteniu zodpovedá i záver odvolacieho súdu (body 34. - 38.), v zmysle ktorého „žalobca v súvislosti s neplatnosťou zmlúv uzatvorených so žalovaným tvrdil len toľko, že bol pri ich uzatváraní uvedený do omylu v skutočnostiach, ktoré boli pre neho pri vstupe do zmluvného vzťahu podstatné; tieto skutočnosti (ako sám žalobca tvrdil) sa týkali funkcionality a žalovaným deklarovaných vylepšení programového vybavenia (teda vadného plnenia) podľa licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore“. V súvislosti s otázkou ex offio posudzovania neplatnosti zmlúv odvolací súd poukázal na Nález Ústavného súdu Českej republiky z 9. decembra 2010, sp. zn. IV. ÚS 2600/09, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/12/2010, z ktorých vyplýva, že „ak konkrétny dôvod absolútnej neplatnosti v konaní nie je tvrdený a ani nevyjde v konaní najavo, nie je dôvod, aby súd po takejto okolnosti z vlastnej iniciatívy pátral a nahrádzal tak v sporovom konaní zákonom predpokladanú aktivitu strán sporu“.

28. Ak teda dovolateľ v dovolaní argumentuje, že „je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., nakoľko odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnych záveroch, podľa ktorých nebolo povinnosťou všeobecných súdov skúmať dôvod absolútnej neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore z dôvodu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože žalobca netvrdil konkrétny dôvod takejto neplatnosti“, je potrebné s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/12/2010, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/208/2010 konštatovať, že uvedený dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ ani c/ C. s. p. naplnený nebol. Aj podľa odbornej literatúry „povinnosť súdu prihliadnuť na absolútnu neplatnosť právneho úkonu ex offio neznamená, že strana sporu nemusí uviesť fakty, z ktorých neplatnosť vyplýva. Súd prihliadne na absolútnu neplatnosť aj bez námietky (aj bez tvrdenia) strany sporu vtedy, ak strana sporu dôvody neplatnosti síce vymedzí skutkovými tvrdeniami, avšak neuvedie ich právnu kvalifikáciu, teda ak výslovne neoznačí právny úkon za neplatný pre ňou opísané dôvody“ (Števcěk, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 617.).

29. Dovolací súd v tejto súvislosti pre úplnosť dodáva, že námietka konania v rozpore so zákonom a s dobrými mravmi automaticky bez preukázania skutkových tvrdení nezakladá dôvod absolútnej neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Záverom tejto časti odôvodnenia možno konštatovať, že sudy prvej a druhej inštancie správne postupovali pri posudzovaní aplikácie § 39 Občianskeho zákonníka a za správny možno považovať aj ich názor, že žalobca konkrétne skutočnosti týkajúce sa neplatnosti predmetných zmlúv netvrdil a v konaní nevyšli najavo také skutočnosti, na základe ktorých by licenčná zmluva a zmluva o technickej podpore mohli byť neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

30. V súvislosti s právnym posúdením veci najvyšší súd ďalej konštatuje, že sudy nižšej inštancie sa správne zaoberali § 49a Občianskeho zákonníka a dospeli k správneému záveru, že v danej veci sa nejedná o konanie v omyle, ale skutkové tvrdenia žalobcu subsumovali pod „vady diela“, pričom konštatovali, že uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením nárokov z vadného plnenia, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Tento záver determinoval konečné rozhodnutie veci a k tomuto záveru sa žalobca bližšie nevyjadril, iba zotrval na svojej argumentácii o konaní v omyle.

31. Dovolacia argumentácia sa týkala nesúhlasu žalobcu so závermi odvolacieho súdu pri posudzovaní charakteru omylu. Žalobca je názoru, že súd prvej inštancie a odvolací súd nesprávne právne posúdili otázku, či v danom prípade existujú dôvody neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore. Podľa presvedčenia žalobcu mal odvolací súd právnu otázku zodpovedať tak, že žalobca bol zo strany žalovaného uvedený do omylu a tento omyl bol ospravedlniteľný.

32. Najvyšší súd uvádza, že odvolací súd v bode 43. odôvodnenia napadnutého rozsudku správne konštatoval, že žalobca v celom priebehu konania poukazoval na vadnosť plnenia z uzatvorených zmlúv. Odvolací súd vychádzal z tvrdení žalobcu o nefunkčnosti počítačového program (teda tvrdení o vadnom plnení) ako plnenia z licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore a uviedol, že uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením nároku z vadného plnenia, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Žalobca sa domáhal plnenia titulom omylu pri uzatváraní zmlúv a pritom skutkovo dôvodil vadami poskytnutého plnenia. Ak bol žalobca názoru, že plnenie bolo vadné, potom mal postupovať titulom zodpovednosti žalovaného za vadné plnenie.

33. Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že odvolací súd posudzoval otázku ospravedlniteľnosti omylu a v bode 42. odôvodnenia napadnutého rozsudku dospel k názoru, že omyl žalobcu nemožno považovať za ospravedlniteľný, avšak na vyriešenie tejto otázky nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Kľúčovým pre rozhodnutie vo veci bol záver odvolacieho súdu vyslovený v bode 43. odôvodnenia napadnutého rozsudku, z ktorého vyplýva, že žalobca nesprávne postupoval pri uplatňovaní nárokov z vadného plnenia. Ak mal žalobca za to, že plnenie bolo vadné, nič mu nebránilo uplatňovať svoje nároky z takéhoto plnenia ako nároky z vadného plnenia, nie z titulu omylu.

34. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. daná nie je.

35. Najvyšší súd si plne uvedomuje nespokojnosť žalobcu so závermi súdov nižších inštancií a pokúsil sa porozumieť textu dovolania ako celku. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi tak ako ich vymedzil dovolateľ a nemôže dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Preto v zmysle právnych názorov vyššie uvedených dospel najvyšší súd k záveru, podľa ktorého, dovolacie dôvody podľa 420 písm. f/ a 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., vymedzené žalobcom nezakladajú prejednávateľnosť a prípustnosť dovolania.

36. Nakoľko konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. a v rozhodovanej veci nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

37. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, druhá veta C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.